

ELÄKETURVAKESKUS

KALEVANKATU 6 - HELSINKI 10
Puhelin (vaihde) 64 25 11 Postisiirto 120811
Liikepankit Osuuskassat Säästöpankit tili 5041

Yleiskirje n:o 18/66

13.10.1966

Työntekijäin eläkelakien mukaista toimintaa harjoittaville eläkeläisille.

Asia: muutos rekisteröimiskelpoisia lisäetuja koskeviin ohjeisiin ja vastuunvalintaohje

Eläketurvakeskus on päättänyt muuttaa yleiskirjeessä n:o 7/64 antamia ohjeita työkyvyttömyyden määritelmän osalta. Aikaisemman ns. parannetun työkyvyttömyyden määritelmän asemesta otetaan käyttöön oheisena seuraavasta liitteestä ilmenevä laajennettu työkyvyttömyyden määritelmä. Vastaisuudessa voidaan työkyvyttömyyseläkkeen saamisen ehtojen laajennus rekisteröidä ainoastaan kysymyksessä olevan uuden määritelmän mukaisena. Aikaisemmin rekisteröidyissä eläkejärjestelyissä noudatetaan kuitenkin työkyvyttömyyseläkkeen saamisen ehtoja sellaisina kuin ne on rekisteröity. Koska vanhan määritelmän soveltaminen saattaa 1.1.1966 voimaantulleen lainmuutoksen jälkeen aiheuttaa vaikeuksia, olisi suotavaa, että tähänastiset eläkejärjestelyt, joissa työkyvyttömyyseläkkeen saamisen ehtoja on laajennettu, muutettaisiin työkyvyttömyysmääritelmän osalta uusia ehtoja vastaaviksi. Vakuutusyhtiöiden kohdalta tämä edellyttää vakuutus sopimusten tarkistamista sekä eläkekassojen ja -säätiöiden osalta sääntöjen muuttamista.

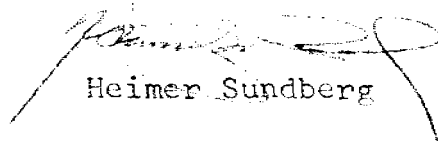
Laajennetun työkyvyttömyyden määritelmän sisällyttämisestä eläkejärjestelyyn samoin kuin aikaisemman määritelmän korvaamisesta uudella ilmoitetaan normaaliin tapaan eläkejärjestelykortilla. Määritelmän tunnuksiksi kohtaan 43 merkitään 4. Odotusaikaa koskeva kohta saadaan jättää täyttämättä.

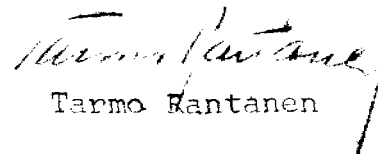
Viimeisen TEL:n muutoksen johdosta on lisäeläkevakuutuksen vakuutusehtojen 7, 15 ja 19 §:n määräyksiä tarkistettava. Tämän yleiskirjeen mukana seuraa ehdotus vakuutusehtoihin tehtäviksi muutoksiksi.

Niitä voidaan kuitenkin soveltaa vasta sitten, kun sosiaaliministeriö on muutokset hyväksynyt. Vakuutusehtojen muutoksia vastaavat määräykset on otettu myös Eläketurvakeskuksen lisätujen rekisteröimisehtoja koskeviin ohjeisiin.

Oheisena lähetetään eläkelaitoksille uusittu vastuunvalintaohje, jota sovelletaan heti. Ohje sisältää myös ne työnantajan terveydentilaa koskevat vaatimukset, jotka Eläketurvakeskuksen on TEA 1 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan hyväksyttävä eläkelaitosten noudatettaviksi.

ELÄKETURVAKESKUS

Heimer Sundberg

Tarmo Rantanen

Liitteenä

Muutos rekisteröimiskelpoisten "lisätujen karttaan"
Muutosehdotus lisäeläkevakuutuksen vakuutusehtoihin
Vastuunvalintaohje

TEL 11 §:n MUKAISET REKISTERÖIMISKELPOISET LISÄEDUT

I Vähimmäisetujen saamisen ehtoja koskevat parannukset

b) Työkyvyttömyyden määritelmä

Työkyvyttömyyseläkkeen saamisen ehtoja voidaan laajentaa siitä, mitä työntekijäin eläkelain 4 §:ssä on säädetty, ottamalla eläketurvan ehtoihin seuraava määräys:

Oikeus saada puolta työkyvyttömyyseläkettä on työntekijällä, jonka työkyvyn voidaan arvioida sairauden, vian tai vamman johdosta olevan yhdenjaksoisesti vähintään työntekijäin eläkelain 4 §:n 3 momentissa tarkoitettun ajan vähentyneenä ainakin kahdella viidenneksellä, mutta ei siinä määrin, että hänellä on oikeus eläkkeeseen edellä mainitun lainkohdan mukaan.

Työkyvyn väheneminen arvostellaan vertaamalla työntekijän jäljellä olevaa ansaitsemiskykyä hänen ansaitsemiskykynsä ennen sairauden ilmaantumista taikka vian tai vamman saamista.

Jos 1 momentissa tarkoitettu työkyvyttömyys on alkanut vuoden kuluttua siitä, kun työsuhde vakuutuksenottajaan/työnantajaan päättyi, ei työntekijällä ole oikeutta mainitun momentin mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen. Edellä sanottu ei kuitenkaan koske työntekijäin eläkelain 6 §:n 4 momentin 2 lauseessa tarkoitettua tapausta eikä myöskään työntekijää, joka on saanut kysymyksessä olevan työsuhteensa perusteella työntekijäin eläkelain 6 §:n 3 momentin mukaisesti määrättyä täyttä työkyvyttömyyseläkettä ja jonka työkyky on tämän työkyvyttömyyseläkkeen lakatessa edelleen alentunut siinä määrin kuin 1 momentissa tarkoitetaan.

Milloin 1 momentin mukaista työkyvyttömyyseläkettä saavan työntekijän työkyky alenee siinä määrin, että hänellä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen työntekijäin eläkelain 4 §:n 3 momentin säännösten mukaisesti, muutetaan hänen eläkkeensä täydeksi työkyvyttömyyseläkkeeksi, joka määräytyy samojen perusteiden mukaan kuin aikaisempi eläke. Jos kuitenkin työntekijä

on 1 momentin mukaista työkyvyttömyyseläkettä saadessaan ollut työsuhteessa ja on sen perusteella oikeutettu työntekijäin eläkelain tai lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaiseen työkyvyttömyyseläkkeeseen siten, että hänen sen mukaan maksettavaa työkyvyttömyyseläkettään määrättäessä otetaan huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika tai sitä vastaava ansio, maksetaan hänelle tämän vakuutus sopimuksen/ näiden sääntöjen perusteella määräytyvästä täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä, jollei työntekijäin eläkelain 8 §:n säännöksistä muuta johdu, se osa, joka perustuu työntekijäin eläkelain 6 §:n 3 momentissa tarkoitettuun aikaan.

II Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen määrää koskeva lisäetu

Milloin eläketurvaan sisältyy eläkkeen määrää koskeva lisäetu, tulee eläkeiän ja työkyvyttömyyden määritelmän olla lisäedun osalta samat kuin peruseläketurvassa.

Milloin työkyvyttömyys aiheutuu sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka työntekijällä oli hänen tullessaan lisäeläketurvan piiriin, hänellä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen lisäeläketurvan perusteella vain, jos hän on tullut työkyvyttömäksi aikaisintaan vuoden kuluttua työsuhteen alkamisesta ja aikaisintaan puolen vuoden kuluttua tulostaan lisäeläketurvan piiriin.

a) Vanhuuseläkkeen suuruus

Vanhuuseläkkeen suuruus tulee _____

III Perhe-eläke

Perhe-eläkkeen suhteen on lisäksi noudatettava seuraavia rajoituksia ja määräyksiä:

1) Perhe-eläkettä ei suoriteta:

- sille, joka rikollisella tavalla tahallisesti on aiheuttanut edunjäätäjän kuoleman;
- leskelle, jos avioliitto on solmittu työntekijän täytettyä 60 vuoden iän tai jos työntekijä avioliiton

solmimisesta lähtien on ollut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvytön;

- jos työntekijä on kuollut vuoden kuluessa työsuhteen alkamisesta tai puolen vuoden kuluessa perhe-eläketurvan piiriin tulostaan ja kuoleman pääasiallisena syynä on sairaus, vika tai vamma, joka hänellä oli hänen tullessaan perhe-eläketurvan piiriin, tahi jos työntekijä eläketurvan piiriin tulostaan lähtien kuolemaansa saakka on ollut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvytön;

Muutettu
kappale

2) Perhe-eläke alkaa työntekijän kuolinpäivää _ _ _ _ _

TYÖNTEKIJÄIN ELÄKELAIN 11 §:n MUKAISEN LISÄELÄKEVAKUUTUKSEN EHDOT

VAKUUTUSMAKSU JA MAKSUVAPAUTUS
-----

7 § Siltä ajalta, jolta vakuutettu saa tai olisi oikeutettu saamaan työkyvyttömyyseläkettä, ei hänen osaltaan peritä vakuutusmaksuja.

TYÖKYVYTTÖMYYSELÄKE

15 § Milloin työkyvyttömyys aiheutuu sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka työntekijällä oli hänen tullessaan vakuutukseen, hänellä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen tämän vakuutuksen perusteella vain, jos hän on tullut työkyvyttömäksi aikaisintaan vuoden kuluttua työsuhteen alkamisesta ja aikaisintaan puolen vuoden kuluttua tulostaan vakuutuksen piiriin.

PERHE-ELÄKE

19 § Perhe-eläkettä ei suoriteta:
-----

c) jos vakuutettu on kuollut vuoden kuluessa työsuhteen alkamisesta tai puolen vuoden kuluessa vakuutukseen tulostaan ja kuoleman pääasiallisena syynä on sairaus, vika tai vamma, joka hänellä oli hänen tullessaan vakuutukseen, tahi jos vakuutettu vakuutukseen tulostaan lähtien kuolemaansa saakka on ollut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvytön;

Vastuunvalintaohje

=====

Vakuutuksenottajan ja vakuutettujen taholta eläkelaitokseen kohdistuvan valinnan vaikutuksen eliminoimiseksi on lisäeläkevakuutuksen vakuutusehtoihin otettu seuraava määräys työkyvyttömyyseläkkeen osalta: "Milloin työkyvyttömyys aiheutuu sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka työntekijällä oli hänen tullessaan vakuutukseen, hänellä on oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen tämän vakuutuksen perusteella vain, jos hän on tullut työkyvyttömäksi aikaisintaan vuoden kuluttua työsuhteen alkamisesta ja aikaisintaan puolen vuoden kuluttua tulostaan vakuutuksen piiriin". Perhe-eläkkeen ollessa kysymyksessä noudatetaan seuraavaa määräystä: "Perhe-eläkettä ei suoriteta, jos vakuutettu on kuollut vuoden kuluessa työsuhteen alkamisesta tai puolen vuoden kuluessa vakuutukseen tulostaan ja kuoleman pääasiallisena syynä on sairaus, vika tai vamma, joka hänellä oli hänen tullessaan vakuutukseen, tahi jos vakuutettu vakuutukseen tulostaan lähtien kuolemaansa saakka on ollut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavassa määrin työkyvytön".

Pakollisessa vakuutuksessa vastuunvalintaa ei tarvita. Lisäetujenkin osalta takaavat yllämainitut vakuutusehtojen määräykset vakuutuksenantajalle riittävän turvan, jos vakuutettu henkilöryhmä ei ole aivan pieni ja jos vakuutukseen liittäminen on pakollista. Muissa tapauksissa saattaa vakuutusehtoihin nojautuva eläkeoikeuden kieltämisen mahdollisuus muodostua yksityistapauksissa riittämättömäksi keinottelua vastaan, minkä vuoksi eläkelaitoksen on suoritettava vastuunvalinta hyvin epäedullisten vastuiden poissulkemiseksi. Tällaisina vastuina on ainakin pidettävä henkilöitä, jotka vakuutus-sopimusta solmittaessa ilmeisesti eivät ole kykeneviä suorittamaan työnsopimuksensa mukaista työtään.

Vastuunvalinta suoritetaan vakuutus-sopimusta solmittaessa, sellaista sen muutosta hyväksyttäessä, joka lisää vastuuta, sekä liitettäessä myöhemmin vakuutukseen uusia vakuutettuja. Valintaa ei sen sijaan toimiteta, jos eläke-etuja sopimuksen mukaisesti lisätään. Vastuunvalinnan kannalta on ratkaisevaa, kuinka suuri on se

ryhmä, joka on ilmoitettu vakuutettavaksi. Tämän ryhmän suuruutta määriteltäessä noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Kun työnantaja haluaa itse liittyä vakuutukseen, katsotaan hänen muodostavan oman ryhmän.

- Perhe-eläkkeen osalta ryhmän suuruuden määrittelee perhe-eläkevakuutettujen miesten lukumäärä.

- Kun on kysymyksessä vakuutuksen laajentaminen, luetaan ryhmään sekä entiset että laajennuksen yhteydessä mukaan tulevat uudet vakuutettavat.

Vastuunvalinnan suorittaminen

Vastuunvalinta suoritetaan allaluetelluissa tapauksissa, jolloin vakuutettavalta vaaditaan joko terveysselitys tai lääkärinlausunto. Eläketurvakeskukselta hankitaan myös aina selvitys siitä, onko vakuutettava aikaisemmin hakenut tai saanut työeläkelakien tai kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä.

Vastuunvalinta suoritetaan ja terveysselitys vaaditaan seuraavissa tapauksissa.

1. Liittyminen vakuutukseen pakollista

Vakuutukseen ilmoitetun ryhmän suuruus 1 - 4

2. Liittyminen vakuutukseen vapaachtoista

Osallistumissuhde vähintään 75 %

Vakuutukseen ilmoitetun ryhmän suuruus 1 - 4

Osallistumissuhde alle 75 %

Vakuutukseen ilmoitetun ryhmän suuruus 1 - 9

Osallistumissuhde lasketaan vakuutus sopimuksen tarkoittaman sen henkilöryhmän lukumäärästä, jolla on valintaoikeus liittyä vakuutukseen tai jäädä sen ulkopuolelle.

Lääkärinlausunto vaaditaan vakuutettavalta seuraavissa tapauksissa:

1. Terveyselityksen asemesta, jos pakollisen vähimmäisturvan ylittävän työkyvyttömyyseläkkeen vuotuinen määrä on vakuutettavan osalta 15 000 markkaa tai enemmän.

2. Aina jos leskeneläkkeen vuotuinen määrä on vakuutettavan osalta 15 000 markkaa tai enemmän ja perhe-eläkevakuutukseen ilmoitetun ryhmän suuruus 1 - 9.

Alkutiedoista voi ilmetä seikkoja, jotka edellyttävät vakuutettavan aikaisempaa terveydentilaa tai nykytilaa koskevien täydentävien tietojen hankkimista. Tällöin tulee kysymykseen tiedustelu vakuutettavalta itseltään, lääkäriltä, sairaalasta, toisesta vakuutusyhtiöstä jne. tai vakuutettavaa koskevan terveystietojen tai lääkärinlausunnon pyytäminen ja jopa hänen määräämisensä erikoistutkimuksiin sen mukaan, mitä pakollisia alkutietoja vakuutettavasta on jo saatu.

RATKAISU

Yksityisen vakuutettavan osalta eläkevakuutus joko myönnetään normaalina tai hylätään. Yksilöllisissä vakuutuksissa käytettäviä kovennuksia, maksunkorotuksia ja rajoitusehtoja, ei siis käytetä. Myönnettävien ja hylättävien välisen rajan määrittämiseksi nojaututaan vakuutuslääketieteellisten perusteiden nojalla laadittuihin 1.1.1966 annettuihin henki- ja työkyvyttömyysvakuutusten ratkaisuohteisiin, jotka sisältävät käytännössä tavallisimmin esiintyvät tapaukset.

Vakuutus hylätään ainakin seuraavissa tapauksissa:

1. Työkyvyttömyyseläkkeen ollessa kysymyksessä, jos edellä mainittuja ratkaisuohteita soveltaen joko henkivakuutus tai sairausvakuutus olisi hylättävä.

2. Perhe-eläkkeen osalta, jos ratkaisuohteita soveltaen joko henkivakuutus tai sairausvakuutus olisi hylättävä tai jos ohjeissa tarkoitettu korotusluokka on 3 tai enemmän.

Edellä olevia ohjeita noudatetaan soveltuvin osin niissä eläkekassoissa ja eläkesäätiöissä, joiden sääntöihin on sisällytetty TEL:n mukaisia rekisteröityjä lisäetuja.